

BOYUN EĞME

Sağlıkta ve salgında gücümüz **DAYANIŞMAMIZ**

Salgında milli birliği yapıyorlar ama işçileri sokağa atıyorlar, çalışanların can güvenliğini hiçe sayıyorlar. Marketler salgın piyasasına yetişmek için işçileri aynı ücretle iki kat çalıştırırken, işleri yavaşlayanları onları işsiz bırakıyor. Patronların ensesindeyiz fırsatçı patronlara karşı dayanışmaya çağırıyor. • Sf4

PE

HAFTALIK SIYASİ GAZETE ■ 26 MART 2020 PERŞEMBE ■ SAYI: 214 ■ 1 TL

SÜPER KAHRAMAN DEĞİL

SOSYALİST KÜBA

KÜBA'DA COVID-19 SALGINI NASIL SEYRETTİ? • Sf 3

KÜBA'DA SALGINLA MÜCADELE DEVRİMCİ İKTİDARINDAN GÜÇ ALIYOR

Küba'da ilk COVID-19 vakalarının görülmesiyle birlikte Küba Komünist Partisi Siyasal Bürosu da Birinci Sekreter Raul Castro liderliğinde salgını ve alınacak tedbirleri değerlendirmek üzere toplandı. "Güçlü ol Küba! Güçlü ol ki yaşayalım ve kazanalım!" İşte bu sözler, toplantının sonuçlarını halkla paylaşan Devlet Başkanı Miguel Diaz Canel'e ait. Salgın karşısında tüm önlemler devlet tarafından ve halkla birlikte uygulanacak. • Sf 2

KÖTÜ GÜNDE KÜBA'NIN DOST ELİ

ABD tarafından uygulanan ve tarihin en uzun soykırımı kabul edilen abluka koşulları altında Küba, her zaman olduğu gibi en çok ihtiyaç duyulan günlerde dayanışmasını sergilemeye ve insanlığa el uzatmaya devam ediyor. İşte Küba'nın "sağlık ordusu" ile fethettiği halklar. • Sf 2

KÜBA'NIN BİYOTEKNOLOJİ SIRRI

Küba'nın biyoteknoloji alanında araştırma, geliştirme süreçlerindeki başarısının ardında onlarca enstitünün birlikte çalışma kabiliyeti, toplumcu merkezi hedefler doğrultusunda örgütlenebilmesi ve devlet kaynaklarının bu alana ayrılması yatıyor. • Sf 2

ABD EMPERYALİZMİNE RAĞMEN DÜNYA HALKLARININ YARDIMINA KOŞUYOR

Küba, ABD'ye sağlık ekiplerini yollamak istediğinde ABD yönetimi bunu kendi halkına "yalnızca para için yapıyorlar" diyerek yansıtmış ve reddetmişti. Oysa aklı sadece piyasaya çalışan ABD yönetimi şu soruya yanıt vermedi: Bugün hangi yoksul ülke İtalya'ya hiç tereddütsüz sağlıkçıları gönderdi, yıkıma karşı umut oldu. • Sf 3

Küba'da sağlığın ilk halkası: ÖNLEYİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ

Küba'da, birinci basamakta aile hekimleri ve polikliniklerin, ikinci basamakta hastanelerin, üçüncü basamaktaysa uzmanlaşmış hastane ve sağlık enstitülerinin yer aldığı bir sağlık sistemi var. • Sf 3

'BU KAFAYLA YARIN HEKİM BULAMAZSINIZ'

"Aylar öncesinde belliydi salgının bütün dünyaya yayılacağı. Evet aylar geçti. Sonra ilk resmi vaka 10 Mart'ta açıklandı. 15 gün olmuş. 15 gün olmuş ve hâlâ sağlık emekçileri "bize malzeme verin" diye haykırıyor!" Salgınla, hastalıkla baş etmek için sağlıkçılara, sağlıklı sağlıkçılara ihtiyaç var. Piyasanın vahşetiye tam da en çok lazım oldukları zamanda sağlıkçıları vuruyor. TKP Genel Sekreteri Kemal Okuyan'ın sol haber sitesinde 26 Mart günü yayımlanan yazısını bu adresten okuyabilirsiniz: <https://haber.sol.org.tr/yazarlar/kemal-okuyan/bu-kafayla-yarin-hekim-bulamazsiniz-283580>.

HERKES KÜBA'YI KONUŞUYOR

Salgın günleri bedel ödetiyor. İnsanlık kapitalizm denilen baş illetten kurtulamamış olmanın bedelini ödüyor. Piyasa düzeninin aptallaştırdığı gazeteciler, siyasetçiler Çin'de salgın ortaya çıktığında bunu fırsat bilip yine emperyalizmin kutsal mabedlerinin reklamına girişmişlerdi. Çin'de komünizmin kalıntısı otoriter düzenin hastalığı gizlediğini, baskıcı yöntemlerle dizginlemeye çalıştığını anlatıyorlardı.

Sonra salgın dünyaya yayıldı.

Çin'de ortaya çıkışı bu ülkede kapitalizmin gelişiminin yarattığı kontrolsüz kentleşmeyle ilgiliydi. Salgının kontrol altına alınmasıysa bu ülkede hâlâ ayakta olan kolektivist kültürün sayesinde oldu.

Diğer kapitalist ülkeler Koronavirüs'le tanıştıkça felaketin "geri kalmış Çin'in değil tüm kapitalist dünyanın kaderi olduğu görüldü.

Felaket sadece virüs ve onun yayılması olarak çıkmadı karşımıza. Bencillik, aç gözlülük, plansızlık, akılsızlık olarak çıktı. İşten çıkartmalar, sağlık sigortası olmayan yoksulların ölüme terk edilmesi, güvenliksiz koşullarda çalışma olarak çıktı.

Bunlar olurken bir ülke, sosyalist Küba kararlığın içinde parladı.

Uzun süredir hakkında konuşulan sağlık sistemiyle parladı.

Halk sağlığı örgütlenmesiyle, doğal ve toplumsal felaketleri göğüslemeyi bilen örgütlü toplumuyla parladı.

Dünyanın dört bir yanına gönderdiği gönüllü sağlıkçıları ordusuyla parladı.

Herkes Küba'dan söz ediyor.

Ve herkes neden söz ettiklerini her gün biraz daha iyi kavıyorlar: Küba'dan söz ediyorlar. Sosyalist Küba'dan!

GÜÇLÜ OL KÜBA! GÜÇLÜ OL Kİ YAŞAYALIM VE KAZANALIM!

Küba'da ilk COVID-19 vakalarının görülmesiyle birlikte Küba Komünist Partisi Siyasi Bürosu da Birinci Sekreter Raul Castro liderliğinde salgını ve alınacak tedbirleri değerlendirmek üzere toplandı. "Güçlü ol Küba! Güçlü ol ki yaşayalım ve kazanalım!" İşte bu sözler, toplantının sonuçlarını halkla paylaşan Devlet Başkanı Miguel Diaz Canel'e ait. Salgın karşısında tüm önlemler devlet tarafından ve halkla birlikte uygulanacak.

SOĞUKKANLILIK, DİSİPLİN VE İŞ BİRLİĞİ

Toplantı sonrası halka seslenen Devlet Başkan Miguel Diaz Canel'in sözleriye sosyalist bir devletin salgın karşısında verdiği örgütlü tepkinin ruhunu yansıtıyor: "Korku bulaşmayı engellemiyor. Her Kübalının içselleştirdiği değerler; soğukkanlılık, disiplin ve iş birliğiye virüsün yayılmasını engelliyor."

Birçok zengin ülkenin sırt çevirdiği İngiliz gemisine limanını

açan, o ülkelerden çok daha yoksul fakat cömert Küba'nın, açık ki bu dönemde gelirleri azalacak, giderleri ise artacak. Salgın karşısında Küba'nın güçlü kaynakları var. Bu kaynakların başında eğitilmiş, bilinçli, sorumlu, disiplinli ve birbirini destekleyen halkı geliyor. 60 yıl boyunca ayakta kalmak için zorlu mücadeleler vermiş, kolay pes etmeyen, direngen bir halk bu. "Fuerza Cuba! - Yani Güçlü Ol Küba!" sloganı bu direngenliğin sembolü. Sonra Kübalı sağlıkçıların dünyanın birçok ülkesinde salgınlarla mücadele deneyimleri ve bilim insanlarının "bundan ne kadar kâr ederiz, piyasa değeri ne olur" diye hesap etmeden, halkın ihtiyaçlarına göre çalışarak geliştirdikleri bir bilgi birikimi var.

KÜBA'DA SALGINLA MÜCADELE DEVRİMCİ İKTİDARINDAN GÜÇ ALIYOR

Hastalarına yabancılaşmamış, empati kurabilen, en zorlu koşullarda dahi "tek bir canı bile yaşatmak bizim sorumluluğumuzdur, öylece bırakamayız" diyebilen sağlıkçıların başka yerde örneği

olmayan bir gelenek yaratıldılar.

Halkın sağlığı adına en ufak tedbirden bile tasarruf etmeyen bir bütçesi, "herkes için eşit, parasız sağlık" ilkesine göre işleyen bir halk sağlığı sistemi var. İlgili bakanlığın adı bile bununla uyumlu: Halk Sağlığı Bakanlığı. Tüm bunların üzerine eklememiz gereken ve tüm

bunların gelişmesini sağlayan bir şey daha var: Halkın sağlığının korunması için gerekli inisiyatifleri alan, tedirginlik veya panikle değil, bilimsel verilerin ışığında hareket eden bir siyasi önderlik. Halkın güvendiği, aklında bir şüphe, soru işareti kalmadan adımlarını takip edebildiği bir yönetim. "Güçlü

yanlarımız kadar zayıflıklarımızı da bilmeli ve ona göre mücadele planımızı geliştirmeliyiz" diyebilen, halkına karşı dürüst bir Devlet Başkanı...

Devrimci bir iktidara sahip olmak Küba'nın salgına karşı en güçlü mücadele kaynaklarından biri.

KÜBA'NIN BİYOTEKNOLOJİ SIRRI

Küba'nın biyoteknoloji alanında araştırma, geliştirme süreçlerindeki başarısının ardında onlarca enstitünün birlikte çalışma kabiliyeti, toplumcu merkezi hedefler doğrultusunda örgütlenebilmesi ve devlet kaynaklarının bu alana ayrılması yatıyor.

Küba, insan hayatının ve haklarının merkezde durduğu bir sistem kurabildiği için bugün dünyaya hem sağlık ordusunu hem de geliştirdiği ilaçları gönderebiliyor. Üretim, araştırma ve geliştirme süreçleri tekil şirket kârlarını

yükseltmeye değil, insanlığın acil sağlık sorunlarına yanıt üretmeye odaklı planlanmakta. Devlet kaynakları hem maddi hem örgütsel olarak bu biçimde harcadığı için kapitalist ülkelerin ötesinde aşı ve ilaç geliştirme başarısı sağlayabil-

miş durumda.

Önleyici sağlık hizmetlerinin önemli ayaklarından birisi aşı üretimidir. Küba aşısı üretimine devrimin hemen ardından açılan Finlay Aşı Enstitüsü'yle girişiyor. Burada hem başta çocuk sağlığı için gerekli olan tüm temel aşilar geliştiriliyor hem de kan bileşik-leri üretilmeye başlıyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre Küba yenidoğan ölüm oranı, beş yaş altı çocuk ölüm oranı, anne ölüm oranı, ömür beklentisi gibi açılardan en ileri ülkelerden birisi konumuna yerleşmiştir.

INTERERON

Sağlık hizmetinde ileri teknolojik araştırmaların hastalık tedavisindeki rolünü kavrayan Küba, var olan temel hizmetlerinin yanında, biyoteknoloji alanında yatırım yapmaya başlıyor. 1981 yılında açılan Biyolojik Araştırma Merkezi'nde (CIB) üzerine çalıştıkları ilk konulardan birisi interferon molekülleri oluyor. Virüs

çoğalma mekanizmasını bozucu etkisi olan interferon molekülünü şimdiye kadar birçok virütlük salgın hastalıkta kullanmış durumdadır.

Bugün de korona virüsüne karşı bağışıklık sistemini güçlendirici biçimde kullanımı için dünyanın dört bir yanına bu ilaçları gönderiyorlar.

1990'ların başında Sovyetler Birliği'nin çözülüşünün ardından Küba yaşadığı darboğaza rağmen sağlık sektörüne kaynak ayırmaya devam ediyor. Moleküler İmmünoji Merkezi (CIM) 1994 yılında Onkoloji ve Radyoloji Enstitüsü'nden bir grup araştırmacının öncülüğünde kuruluyor. CIM teröpatik kanser aşuları ve monoklonal antikorlar üzerine yoğunlaşıyor. Örneğin ihtiyaca uygun olarak ülkedeki toplum sağlığını ciddi biçimde etkileyen beş kanser tipinden birisi olan akciğer kanseri üzerine çalışılıyor ve sonuçta hastalığı baskılayan bir "aşı" geliştiriyorlar.

KÖTÜ GÜNDE KÜBA'NIN DOST ELİ

Kapitalizmin başat ülkeleri, Covid-19 pandemisi karşısında "dayanışma" kelimesinin anlamını unutmuşken salgınının tüm dünyada baş göstermesiyle beraber Küba bugüne kadar 6 ülkeye sağlık emekçileri ve tıbbi malzeme desteği gönderdi. Venezuela'ya, 16 Mart itibarıyla başlayan görülmeler neticesinde, 136 sağlık çalışanı ve ülkenin pandemiyle mücadelede gereksinimi olan tıbbi yardım malzemeleri gönderildi. Nikaragua'ya 18 Mart tarihinde salgınla mücadelenin örgütlenmesi amacıyla 5 Kübalı uzman sağlık çalışanı ulaştı. 20 Mart'ta ise Surinam'a 51 Kübalı sağlık emekçisi gönderildi. Aynı tarihte

5 Kübalı yoğun bakım hemşiresi Grenada'ya gitti. 21 Mart'ta 140 sağlık emekçisi Jamaika'ya iniş yaptı ve halkın yoğun sevgi gösterileriyle karşılandı. 22 Mart'ta dünyada Covid-19'un etkisini en ağır şekilde gösterdiği İtalya'nın salgından en çok etkilenen bölgesi Lombardiya'ya, doktor ve hemşirelerden oluşan 52 kişilik Kübalı sağlık ekibi ulaştı.

ABD tarafından uygulanan ve tarihin en uzun soykırımı kabul edilen abluka koşulları altında Küba, her zaman olduğu gibi en çok ihtiyaç duyulan günlerde dayanışmasını sergilemeye ve insanlığa el uzatmaya devam ediyor.

KÜBA'DA SALGIN NASIL SEYRETTİ

Küba Sağlık Bakanlığı, ilk vakalarla birlikte her gün ülkedeki vaka sayısını, testleri pozitif çıkan hastalarla son 14 gün içinde temas ettiklerinden dolayı karantinaya alınan kişilerin sayısını ve bu vakaların nerede tespit edilip hangi sağlık kurumu bünyesinde karantina altına alındıklarını günlük olarak kamuoyuna duyurdu.

Küba Sağlık Bakanlığı, salgının başlangıcından itibaren Çin'de ve diğer ülkelerde yaşanan gelişmeleri takip ederek basın organları aracılığıyla bilgi paylaşmaktaydı. 4 Şubat günü yapılan bir açıklamada, ülkede hiç korona vakası olmadığı ancak son 14 gün içinde ülkeye giriş yapmış olan ve salgın döneminde Çin'de bulunmuş olan kişilerin tıbbi muayeneden geçirilerek gözetim altında tutuldukları açıklandı. İlk vakalar 11 Mart günü açıklandı: Trinidad beldesindeki üç

İtalyan turistte korona virüsü tespit edilmişti. Tekrarlayan öksürük nedeniyle konakladıkları pansiyonun işletmecisi ve kafilerine eşlik eden tur rehberi tarafından ilçedeki en yakın sağlık kurumuna götürülen İtalyan turistler, testin pozitif çıkması sonucu ambulansla derhal başkent Havana'da bulunan ve Korona virüsü mücadelenin merkezi olarak belirlenen Pedro Kouri Tropikal Tıp Enstitüsü'ne (IPK) sevk edilmişlerdi.

SIKI TAKİP, TAM AÇIKLIK
İtalyan turistlerle temas kuran

ancak herhangi bir hastalık belirtisi göstermeyen tüm kişiler, aynı gece buldukları yerellikteki karantina hastanesi olarak belirlenen sağlık kurumuna sevk edildi. Küba Sağlık Bakanlığı, bu tarihten itibaren her gün ülkedeki vaka sayısını, testleri pozitif çıkan hastalarla son 14 gün içinde temas ettiklerinden dolayı karantinaya alınan kişilerin sayısını ve bu vakaların nerede tespit edilip hangi sağlık kurumu bünyesinde karantina altına alındıklarını günlük olarak kamuoyuna duyurmaya başladı. Bu açıklamalarda tüm vakaların yabancı turistler ve son bir ay içinde yurtdışından ülkelerine dönmüş olan Küba yurttaşlarıyla sınırlı olduğu belirtilirken ülke içinde bir bulaş ve yayılma durumunun henüz söz konusu olmadığı vurgulanmaktaydı. Hava ya da deniz yoluyla ülkeye giren tüm yolcuların önce termal kamera kontrolünden geçirildiği, yolcuları getiren kabin ekibinden

yolcuların genel sağlık durumu ve olası şüpheli vakalar hakkında detaylı bilgi alındığı, ardından ülkeye alınan tüm yolcuların sınırdaki sağlık görevlilerinin muayenesinden geçirildiği belirtildi. Tüm bu kontrollere karşın ülkeye girdikten sonra belirti veremeye başlayabilecek olan taşıyıcıların takip edilebilmesi için de ülkeye girenlerin 14 gün boyunca adreslerinde kontrol altında tutulacakları vurgulandı.

17 Mart günü yapılan kapsamlı bir basın toplantısında konuşan Sağlık Bakanlığı Bulaşıcı Hastalıklar Masası Yöneticisi Francisco Durán, tabloyu yakından takip ettiklerini ve şimdilik işyerlerini ve okulları tatil etmeyi düşünmediklerini, bunun istenmeyecek bir strese neden olabileceğini düşündüklerini ifade etti. Bu süreçte Küba'daki vaka sayıları geometrik olmayan bir şekilde, sadece yurtdışından giriş yapan vakaların eklenmesiyle kontrollü

bir artış göstermeye devam etmekteydi. Ancak yabancı turistlerin ülke içinde dolaşması risk teşkil ettiğinden, önlemlerin artırılmasına karar verildi. 20 Mart günü canlı yayına çıkan Devlet Başkanı Miguel Díaz-Canel, Sağlık Bakanı José Ángel Portal ve Başbakan Manuel Marrero ise, 24 Mart tarihinden itibaren yabancıların ülkeye girişine izin verilmeyeceğini, sadece yurtdışından dönmeye çalışan Kübalılara izin verileceğini açıkladı.

Gerek Sağlık Bakanlığı ve Devlet Başkanlığı'na ait sosyal medya hesapları gerekse yazılı ve görsel işitsel basın aracılığıyla bilgi paylaşımına günlük periyotla devam edilmekte.

Bu bilgilendirmelerde teyit edilen korona vakalarının hangi ilçelerde görüldüğü ve her ilde kaç sağlık kurumu, kaç aile hekimi, kaç hekim ve kaç hemşirenin görev yaptığı hakkında bilgi veriliyor.

KÜBA SOSYALİZMİ EMPERYALİZME RAĞMEN DÜNYA HAKLARININ YARDIMINA KOŞUYOR

(Korona karşısında en kötü performansı gösteren sağlık sistemine sahip olan ABD Küba karşıtlığına salgın günlerinde de devam ediyor. Kendini dünyanın jandarması sayan ABD, "Yalnızca para için yolluyorlar" ithamı ile, Küba'dan gelecek sağlık yardımlarını geri çevirmelerini tavsiye ediyor. Bu itham yeni değil, tanıdık. Küba'nın eğitimli sağlık işgücünün ve biyoteknoloji ürünlerinin ekonomiye katkısı bir sır değil. Fakat akli sadece piyasaya çalışan ABD yönetimi yanıt vermeli: Bugün hangi yoksul ülke İtalya'ya hiç tereddütsüz sağlıkçıları gönderir, yıkıma karşı umut olurdu?)

Sigortasız bir vatandaşın Covid-19 tedavisinin neredeyse 35 bin doları bulduğu ve pek çok yoksulun bu konuda da kaderine terkedildiği ABD, Dışişleri Bakanlığı'na bağlı "Demokrasi, İnsan Hakları ve Çalışma Bürosu"nun Twitter sayfasından Küba'yı hedef alan açıklamada bulundu.

Açıklamada, Küba'nın, son yıllarda çeşitli ülkelere iptal edilen sağlık anlaşmalarını telafi etmek için, para kazanmak amacıyla Covid-19'dan etkilenen ülkelere sağlık dayanışması yolladığı iddia edildi ve bu yardım gönderilen ülkelerin anlaşmaları dikkatle incelemeleri, emek sömürsünün sonlandırılması konusunda "tavsiyede bulunuldu". Bu "tavsiyede" bulunan ABD emperyalizmi Küba'dan gelebilecek tıbbi yardımları geri çevirmekte ve bu yardımlarla binlerce yoksul ABD vatandaşının insülin gibi hayati ihtiyaçlara erişiminin de önüne geçtiği, ölümle sonuçlanabilecek sonuçları kabul ettiği bilinmekte.

Sosyalist Küba, daha devrimin

ilk yıllarında diğer ülkelere sağlık hizmeti götürmeye başladı. 1959'da gerçekleşen Küba devriminden sadece 15 ay sonra, 1960 yılında gerçekleşen büyük depremden etkilenen Şili'ye doktor tugayı gönderilirken bir yıl sonra Fransa'ya karşı bağımsızlık savaşı süren Cezayir'e sağlık emekçileri gönderildi. Sonraki yıllarda ise Vietnam, Jamaika, Guyana, Angola, Gana, Laos, Haiti gibi Afrika'daki, Asya'daki ve Latin Amerika'daki diğer yoksul bölgelere sağlık hizmeti verildi. Örneğin, 2010 Haiti depreminden de Ebola ile mücadelede de ABD asker gönderirken, Küba sağlık tugaylarını bölgelere gitmesi için görevlendirdi. Küba'nın binlerce sağlık emekçisinden oluşan Henry Reeve Sağlık Tugayı, Nepal ve Ekvador'da meydana gelen depremlerden, Haiti'yi yerle bir eden kasırgadan ve Meksika'da gerçekleşen selden hemen sonra bölgelere giderken, El Salvador'a ülkede ortaya çıkan dang hummasına karşı mücadele için üyelerini gönderdi.

Küba'nın bu hizmet ihracı insanlığa katkı sağladığı gibi bazı örneklerde Küba ekonomisine de katkı sağlıyor. Örneğin, Venezuela'da Chavez'in önderlik ettiği dönüşümler kapsamında genişleyen sağlık hizmetlerini vermek üzere bu ülkede görevde bulunan çok sayıda Kübalı hekim var. Küba buna karşılık Venezuela'dan petrol alıyor.

Yurtdışındaki Kübalı hekimlerin bir bölümü ise gönüllülük temelinde hizmet veriyorlar. Bazen dillerini, kültürlerini hiç bilmedikleri bölgelerde çalışıyorlar. "İletişim kuramamak hasta bakmaya engel olamaz, olmamalı" diyorlar. Aldıkları nitelikli

eğitime rağmen, teknik donanımın çok zayıf olduğu, çok yoksul ülkelerde hizmet veriyorlar. "Bu koşullarda bu iş yapılamaz ki" deyip bırakmak gibi bir eğilimleri ise hiç yok, ne kadar faydalı olunabilirse o kadar olummalı diye bakıyorlar. "Keşke daha fazla yardım etsek" tüm sağlık emekçilerinin motivasyonu. Bu motivasyon Fidel'in insanlığa yardım amacını kendi meslekleriyle ilgili olarak içselleştirdiklerini gösteriyor. Küba halkının yaratmış olduğu kısıtlı imkanlarla edinmiş oldukları eğitimin bilinciyle insanlığa hizmet ettiklerinin farkındalar.

Küba'da sağlığın ilk halkası: ÖNLEYİCİ SAĞLIK HİZMETLERİ

Küba'da, birinci basamakta aile hekimleri ve polikliniklerin, ikinci basamakta hastanelerin, üçüncü basamaktaysa uzmanlaşmış hastane ve sağlık enstitülerinin yer aldığı bir sağlık sistemi var.

Küba'nın sağlık hizmetleri konusundaki başarısının en önemli ayağını sağlık hizmetlerinin %80'ini kapsayan birinci basamak kapsamında aile hekimlerinin, -verdiği önleyici sağlık hizmetleri oluşturuyor. Birinci basamakta yer alan mahalle sağlık merkezleri, koruyucu sağlık hizmetleri, tarama faaliyetleri ve yaygın aşılama sayesinde Küba'nın geçmişte salgın hastalıklarla mücadelesin-

de temel bir rol oynadı. Küba'da Covid-19 için oluşturulmuş özel izolasyon ve bakım merkezleri bulunuyor ancak hassasiyeti olan on binlerce kişi mahallelerdeki sağlık merkezleri ile bağlantılı olarak evlerinde gözetim altında tutuluyor. Yani Küba, hastalar ateş veya solunum yolu belirtisi ortaya çıktığında polikliniklere, acil servislere başvurusun ve o şekilde tespit edilsin diye beklemiyor. Risk grubunda olan vatandaşlar mahalle sağlık merkezleri önden gözlemleniyor. Yakın gözlem yapıldığı için, Küba'daki vakaların dünyanın geri kalanında olduğu gibi hızlı bir artış göstermediği kaydediliyor.

SAMANALTI / Sait Munzur

PATRONLARIN ENSESİNDEYİZ

SAĞLIKTA VE SALGINDA GÜCÜMÜZ DAYANIŞMAMIZ

Patronların kriz fırsatçılığına karşı kurulmuştu PE ağı. Şimdi salgını fırsat bilenlere karşı dayanışma aracı. Son iki hafta içinde çok sayıda işyerinden sağlıksız çalışma koşulları, işten çıkarmalar ve ücretsiz izin dayatmaları hakkında şikayetleri değerlendirdik. Patronları teşhir ettik, işçileri harekete geçirdik, işçinin sesi olduk, dayanışmayla kazandık.

2018 sonbaharında Kriz Fırsatçılığına Karşı Patronların Ensesindeyiz Dayanışma, Haberleşme ve Mücadele Ağı kuruldu. "Kriz var" çığlıkları atarak fiyat etiketlerini yükseltiyor, işçi ücretlerini bastırıyorlardı. Patronların kriz fırsatçılığına karşı dayanışmayı örgütledik.

Genç ve örgütsüz işçileri, "ensesine vurup, lokmasını alacağı" köle adayları olarak gören patronlarla uğraştık. Anı Tur'un tazminatsız çıkardığı çalışanlarının gasp edilen hakkını söke söke aldık. Haber yayıldığında Anı Tur'da stajyerlik yapmış liseliler çıktı ortaya.

Dayanışma onlar için de kazandı. PE avukatları ve ağda gücünü birleştirmiş emekçiler omuz verdi, liseliler de el konulan emeklerinin hakkını aldı.

Sonrası geldi. Madame Coco ile başladı: Mağazalarda ağır koşullarda, fazla mesailerini gasp edilerek, maaşları kesilerek çalıştırılan işçilerin sesi oldu PE, işçilerin birlikte seslerini yükselttikleri her yer hızla değişiyordu.

İzmirli tekstil ve konfeksiyon işçileri birden çok fabrikada arka arkaya zaferler kazandı. "İflas ettim kapatıyorum, hadi hakkınızı helal edin" diyerek cipine atlayıp kaçan patronun yakasına yapışmakla kalmadılar, taşeronun gasp ettiği haklarını boylu boslu ünlü marka firmalardan istediler, aldılar.

Bunların hiçbirinde PE bir "işçileri kurtarma merkezi" olarak çalışmadı. "Bizi arayın hakkınızı alalım" demedi. Hakkını almak için örgütlenmek gerektiğini gösterdi. Örgütledi. Bir yerde bir işçinin sesinin yetmediği yerde başka işçilerin gücünü oraya yığıdı. "Benim gücüm yetmiyor" diyene "bizim gücümüz yeter" diyerek destek oldu, "ben seni kurtarırım" diyerek değil.

SALGINDA DA GÜCÜMÜZ
BİRLİĞİMİZ

Salgınla birlikte işçilerin hayatına bir değil iki mikrop musallat oldu. Korona virüs ve onu fırsat bilen patronlar.

İşçilerin bölünmüşlüğüne fırsat bilen, "nasılsa sesleri çıkmaz" diyen patronların karşısına çıktık. İşçi çıkartma, ücretsiz izine çıkarma gibi uygulamaların salgın koşullarında alçaklık olduğunun altını çizerek başladık. İşçiler, "kaderimizmiş" diyerek boyun büküp kenara çekilmesin diye önce ne haktır ne değildir, neyi istiyoruz, neyi almamız gerekir... Bunları anlattık.

"Haberimiz olsun" dedik, haksızlığa uğrayan işçileri haber vermeye çağırdık.

Patronlarını teşhir eden, haksızlık karşısında dayanışma isteyen, "ne yapmalıyım, yol gösterin" diyen yüzlerce haber aldık. İşçi çıkartan, ücretsiz izin dayatan ya da tersine fazla çalışma ve sağlıksız koşulları dayatan işyerlerini teşhir ettik, duyurduk, haber yaptık. İşçilere haklarını korumak için yapabileceklerini anlattık.

İşçinin, emeğinden başka bir serveti olmayanların sağlıkta da salgında da asıl güç kaynağı bu: Dayanışma.

TURİZM SEKTÖRÜNDE YAŞANANLAR

Patronların Ensesindeyiz ağı'nın web sitesinde ve soL Haber sitesinde yayınlanan teşhir haberleriyle duyurduğumuz turizm sektöründeki salgın fırsatçıları hızla gözden geçirelim. Hem herkes bilsin hem herkes önlemi alsın.

Sirkeci'deki Luxx Otel Patronu, salgın var, otel krizde kapatıyorum dedi. "Param yok maaşları ödeyemeyeceğim" diyen patron işçilere çıkış kağıtlarını imzalattı. İşçiler tazminatlarını sorduklarında da "param yok" dedi. "İşsizlik maaşı için başvururum" buyurdu.

Patronlar, "kağıt imzalatmayı" seviyor. Hilton Kozyatağı'nda 6 ayını doldurmuş işçilere ücretsiz izin başvuruları zorla imzalatıldı.

Fairmont Otel taşeron firmayla çalışmayı bıraktı, şimdi çalışanlar yeni bir iş verecek mi diye bekliyorlar.

Intercontinental Otel'in salgın önlemiyse muhteşemdi. Personel servislerini iptal ettiler! Sabah kahvaltısını iptal ettiler.

PE'ye ulaşan işçilerden biri Radisson Blu otellerinde çalışı-

yordu. Yaygın işten çıkarmaları, zorla ücretsiz izin kullandırmaları bildirdi.

Elite World Sapanca Otel. E-posta ile işçilerini tek taraflı olarak ücretsiz izne çıkarttığını duyurdu. Erdoğan patronlar için salgın hediyelediğini açıkladığı sırada, kısa çalışma ödeneği koşullarını da sağlayamayan işçiler fiilen sokağa atılmış oldular.

Hilton İstanbul Bosphorus Otel, kağıt imzalatmaya bile gerek görmeden 4 yılın altında çalışan personelini süresi belirsiz ücretsiz izne çıkardı. 4 yılın üzerindekiyle zorunlu yıllık izin kullandırmaya başladı.

Hilton Bomonti 18 Mart'tan itibaren zorunlu yıllık izin kullanmaya zorladı. İzin hakkı olmayanlara ücretsiz izin belgesi imzalatıldı.

Birkaç tane kat hizmetleri görevlisi, bazı güvenlik görevlileri ve yiyecek içecek bölümünde birkaç kişi kalmış durumda: Patronun oğlu otelde konakladığı için!

"Milletin ... koyacağız" sözleriyle ünlenmiş patronun ortak olduğu Ankara Hotel, zorla ücretsiz izne çıkarılıyor.

VE İNŞAAT VE TEKSTİL VE BANKA
VE YAZILIM VE HAVAYOLLARI VE...

Patronların Ensesindeyiz Ağı'na bildirim yağan bir sektör de inşaat sektörü oldu.

Tekirdağ Süleymanpaşa Şehir Hastanesi şantiyesi, Limak İnşaatın yapımını üstlendiği Kuveyt Havalimanı projesinde çalışan işçiler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) Atık Yakma ve Enerji Üretim

Tesis inşaatında çalışan işçiler, daha önce hak gaspıyla karşılaşmış olan ABD Büyükelçilik inşaatı işçileri... Ağa ulaştılar, patronları ve yöneticileri teşhir ederek isteklerini duyurdular.

Hemen her sektörden salgın fırsatçılarıyla ilgili bildirimleri ulaştıran, buldukları işyerlerinde komiteler örgütleyen işçiler oldu.

MARKET İŞÇİLERİ SAĞLIKLARINI İSTİYOR

Salgın paniğiyle yaşanan marketlere hücum market işçilerini vurdu. Sadece daha çok çalışmaya değil hayati riskler yaratan salgın koşullarında sağlıksız koşullarda çalışmaya zorlandılar.

İzmir'de perakende çalışanları seslerini birleştirdi. Gürmar, A-101, Şok, MİGROS, BİM ve Pehlivanoğlu gibi bilinen marketlerde çalışan emekçiler patronların baskı ve dayatmalarıyla hiçbir önlem alınmadan büyük risk altında çalıştıklarını anlatarak taleplerini sıraladılar:

- Bütün çalışanlara eldiven ve maske dağıtımı gerçekleştirilmeli, patronların

çalışanlara yönelik 'Eldiven ve maske kullanmayın!' baskısı son bulmalıdır.

- Çalışma ortamlarında temizliğe dikkat edilmeli, sabun ve el antiseptikler bütün çalışanların rahatça erişebileceği yerlerde olmalıdır.

- Çalışanların salgından nasıl korunacaklarına ilişkin işyeri hekimleri tarafından bilgilendirme toplantıları düzenlenmelidir.

- Çalışma saatleri azaltılarak 6 saate indirilmeli ve vardiya sayısı artırılmalıdır.

- Bu süreçte hiçbir çalışan işten çıkarılmamalı ve zorunlu ücretsiz izin

yasaklanmalıdır.

- Gıda ve temizlik desteği için her çalışana ek maddi destek paketleri verilmelidir.

- Okulların tatil olduğu bu dönemde özellikle çocuklu çalışanlara ücret kesintisi yapılmaksızın ve yıllık izinden düşülmeksizin ek izinler verilmelidir.

Bu taleplerin acilen yerine getirilmesinin market çalışanlarının sağlığı açısından çok önemli olduğunu belirten işçiler, patronlara her türlü desteğin verildiği bu süreçte esas risk altında olanın kendileri olduklarını belirttiler.

www.patronlarinensesindeyiz.org

BU MARKALARI UNUTMAYIN

Patronların Ensesindeyiz Ağı'na çalışma koşulları hakkında bildirimde bulunan market işçilerinin anlattıkları dayanışma ağının web sitesinde yayımlandı.

File Market'te çalışanları korumak için alınan tek önlem eldiven takılması!

Ankara'da Çağdaş Market'te salgınla birlikte inanılmaz bir iş yoğunluğu oluşmuş durumda ama çalışan sayısında herhangi bir artışa gidilmiyor.

Çalışanlar kendi imkânlarıyla maske ve eldiven takmaya çalışıyor ama bunun da bir faydası yok. Bir işçi şunu söylüyor: "Uzun süre değiştirmedim sürece bu ne kadar sağlıklı olabilir ki... 14 saat kasada otururken eldiveni yüzüne değdirmeme ihtimalin var mı? Onun dışında mağaza havasız ve özel dezenfekte ya da temizlik çalışması yapılmıyor. Özellikle kasada olanlar ya da orta reyon çalışanları boş reyonları doldurmak için ya da düzenlemek için yüzlerce kişinin temas ettiği reyonlarla ve ürünlerle temas halinde."

A-101 Yenimahalle şubesinde de salgın

fırsatçısı patronlar işçileri köle gibi çalıştırarak daha fazla kazanmaya çalışıyor. 08.00 - 18.00 arası çalıştıklarını belirten bir işçi, haftada birkaç gün fazla mesaiye kaldıklarını, bazen 21.00'e bazen de 22.00'ye kadar çalıştıklarını, bazen market düzenleme için mesainin 1.30'a kadar uzadığını söyledi.

Şok Market işçileri de mağazalarda eldiven, dezenfektan gibi malzemelerin eksik olduğunu anlatırken, işlerin iki katına çıktığını işçilerin perişan durumda olduğunu bildirdi.

Carrefoursa'da işçilerin eldiven ve maske takma talepleri yönetimin engellemesiyle karşılaştı. Kasa çalışanlarına dezenfektan su sıkılması söylenirken işçiler bu durumun sağlıklarını ve ailelerinin sağlıklarını tehdit ettiğini söyleyince, şefleri tarafından azarlandıkları mesajlar aldı.

Reyon görevlileri kasiyer arkadaşlarına destek olmak istedi ve şefleriyle konuştu. İşçilerin dayanışması sonucunda kasa çalışanlarına maskeye izin verildi, eldiveneyse izin verilmedi.

BANKA EMEKÇİLERİNİN TALEPLERİ

Banka Emekçileri Dayanışma Ağı olarak aşağıdaki taleplerin hemen hayata geçmesini talep ediyoruz.

1- Sağlıksız çalışma koşullarının değişmediği ve bu çalışma koşullarının halk sağlığı için risk oluşturduğu tartışma götürmeyeceği için, bütün şubeler salgın yaygınlığını kaybedene kadar kapatılmalıdır. Emekçiler kendilerinin tercih etmediği bu süre boyunca idari izinli sayılmalı, haklarında herhangi bir kısıtlamaya gidilmemelidir. Hizmette can güvenliği sınırı bulunmaktadır.

2- Acil kabul edilebilecek ve sadece şube dışı kanallardan yapılması mümkün olmayan işlemler için randevuyla müşteri kabul edilmeli ve randevuları bunu takip eden ancak belirli gün ve saatlerde, sağlık önlemleri alınmış belirli bazı şubelerden karşılanmalıdır. Diğer bütün işlemler için çağrı merkezi, bankamatik, mobil ve internet kanallarına yönlendirme yapılmalıdır.

3- ATM'lerin temizliği düzenli olarak sağlanmalı ve ATM ikmal, tedarik ve arızadan sorumlu emekçilerin sağlıklı çalışabilecek tek

kullanımlık eldiven, maske, dezenfektan gibi ekipmanları yeterli ve devamlı olarak tedarik edilmelidir.

4- İşe randevuları ayarlanmış belirli şubelerde vardiyalı bir biçimde gelecek çalışanlara servis tahsis edilmelidir.

5- Çağrı merkezindeki çalışanların uzaktan çalışması mümkündür ve gerekli ekipmanlar kurulmalıdır.

6- Evinde çocuğuna bakmak zorunda olan, yaşlı veya risk grubu içeren yakınları olan çalışanlara derhal idari izin verilmelidir.

7- Okulların tatil edilmesiyle birlikte, anaokulu ve ilköğretimde okuyan çocukları olan çalışanların yıllık izne yönlendirilmesine son verilmelidir.

Banka emekçilerinin diğer tüm sınıf kardeşleri gibi hijyen ve korunma sağlanmıyorsa çalışmaktan kaçınma hakkı bulunmaktadır. Banka Emekçileri Dayanışma Ağı salgın sırasında ve sonrasında yaşanması olası bütün hak gasplarını ihbar etmeye ve haklarını savunmak için yan yana gelmeye çağırılmaktadır.

PE Banka Emekçileri Dayanışma Ağı